

Binnen het kader van de campagne *Stoel zoekt Lief* bieden wij u – leerkracht van de **eerste graad** in het **middelbaar onderwijs** – drie **kant-en-klare workshops** aan rond **duurzaamheid** en **Noord-Zuid-solidariteit**.

BOS+ en Netwerk Bewust Verbruiken lanceerden in 2014 de campagne *Stoel zoekt Lief*. Tijdens deze campagne gaan we op zoek naar de wortels van de stoel waar wij elke dag achteloos op gaan zitten. Zo stond de boom waarvan de rugleuning gemaakt is, in een klein dorpje in de Peruaanse Amazone. Een poot is gerecycleerd van een antiek tafeltje dat ooit bij de familie Verdonck in de gang stond. De zit bestaat uit afvalhout van een groot internationaal bedrijf.

Achter elk voorwerp zit een boeiend en complex verhaal van duurzame keuzes, van mensen bij ons en in het Zuiden. Met de driejarige campagne tonen we dat duurzame consumptie in Vlaanderen een positieve invloed kan hebben op de druk op natuurlijke rijkdommen elders ter wereld, en dus op de duurzame ontwikkeling van de bevolking daar.

Ons aanbod:

- workshop van 1 lesuur rond **upcycling**
- workshop van 1 lesuur rond de **weg van duurzaam tropisch hout** (o.a. certificering, transport)
- workshop van 1 lesuur rond **inheemse gemeenschappen en tropisch bos** (Shipibo Konibo, Peru)

U leest meer over de campagne op www.stoelzoektlief.be.

Vlaanderen
verbeelding werkt

DRAAIBOEK SCHOOLWORKSHOP – WEG VAN TROPISCH HOUT

Tijdens deze workshop krijgen de leerlingen inzicht in de weg die wordt afgelegd om duurzaam tropisch hout van Zuid-Amerika (Peru) tot in Vlaanderen te krijgen: van kap, over verwerking en transport, tot verkoop. De leerlingen maken kennis met Luis, een jonge Peruaan, die zijn eigen houtbedrijf aan het opstarten is en in functie daarvan een FSC-certificaat wil behalen. Na de korte presentatie gaan de leerlingen zelf aan de slag als medewerkers van de verschillende sectoren die actief zijn binnen de houtsector. Ze voeren 4 teamopdrachten en 4 individuele opdrachten uit om het certificaat te behalen voor Luis.

VOORAF

Als de leerlingen de klas binnenkomen, krijgen ze elk een rol (medewerker kapsector - verwerkingssector - transportsector - verkoopsector) + bijhorend team (rood - groen - geel - oranje - blauw) toegekend. Dit in verhouding tot het totaal aantal leerlingen in de klas zodat er gelijke teams gevormd worden. De leerlingen gaan in groepjes bij hun respectievelijke teams zitten.

DIA 1-3

Maak kennis met Luis.

Wat heeft de jongeman in zijn handen? Een kettingzaag. Toen Luis ongeveer even oud als jullie was, heeft zijn oudere broer hem leren werken met de kettingmachine. Op die manier kon hij als bomenkapper aan de slag bij een lokale groep bosbouwers, en kon hij geld verdienen om zijn familie mee te onderhouden.

Heeft iemand een idee uit welk land Luis komt? *Door de leerlingen wat mee te sturen, komen ze al vrij snel tot Peru.*

DIA 4

Herkent iemand deze plek nog (= zelfde foto als workshop rond upcycling)? Inderdaad, het Amazonewoud.

DIA 5-7

's Ochtends vertrekt Luis richting de boom die hij die dag moet omzagen.

Hij neemt zijn kettingzaag mee op zijn rug. Waarom doet hij dat?

Met een auto geraak je niet gemakkelijk door de dichtbegroeide tropische bossen. Bovendien is een auto duur. Hoogstwaarschijnlijk kan Luis zich geen auto veroorloven.

Denken jullie dat hij zomaar begint te zagen of zou hij op voorhand over een aantal zaken nagedacht hebben? En, in het geval jullie het 2de denken, waarop heeft hij dan gelet?

Luis heeft op voorhand bepaald hoe hij het zal aanpakken. De richting waarnaar de boom moet vallen, wordt bepaald. Luis wil de boom niet op zijn hoofd krijgen (bomen kappen = één van de

gevaarlijkste beroepen ter wereld), en hij wil de omliggende bomen en planten niet beschadigen. Luis let er ook op dat hij bijvoorbeeld geen dieren nesten raakt.

DIA 8-10

Zo'n woudreus krijg je niet zomaar mee naar huis. Luis en zijn collega's beginnen de boom daarom in kleinere stukken te zagen. Ook die zijn nog te zwaar om zonder auto te transporteren. Ze verwerken de boomstukken om die reden al ter plekke tot planken en lichtere (draagbare) stukken.

DIA 11-13

Luis en zijn collega's pakken alle verwerkte boomdelen mee op hun rug, schouders of hoofd, en laden alles in hun boot. Van zodra ze terugkomen in hun dorp laten ze alles drogen onder een afdak. Als het hout goed gedroogd is, kunnen ze het hout verkopen. Met het geld dat ze daarmee verdienen, kunnen ze onder andere basisproducten in de stad kopen.

DIA 14

Helaas krijgt Luis minder goed nieuws.

DIA 15-18

Om hout te mogen kappen in het bos moet je een vergunning hebben. Voor die vergunning moet je geld betalen. Illegale houtkappers betalen echter niet voor die vergunning waardoor zij hun hout goedkoper kunnen verkopen dan het bedrijf waar Luis voor werkt. De verkoop is daardoor enorm gedaald. Er zijn niet genoeg inkomsten meer en het bedrijf moet sluiten. Luis moet dus op zoek naar een nieuwe job.

DIA 19-20

Luis blijft echter niet bij de pakken zitten: hij beslist om zelf ondernemer te worden en zijn eigen bedrijf te stichten. Hij heeft een geschikt pand gevonden en een logo ontworpen. Nu wil hij nog een FSC-certificaat behalen om een goede prijs voor zijn hout te krijgen.

Herkent iemand het FSC-logo nog? (de leerlingen hebben kennis gemaakt met FSC tijdens de workshop rond upcycling)

DIA 21-23

Weet iemand nog waar FSC voor staat?

- De bossen worden beschermd. Voor iedere boom die gekapt wordt, wordt een nieuwe aangeplant.
- De mensen die in de bossen werken en wonen, worden eerlijk betaald.

DIA 24-25

Jullie gaan Luis helpen om het felbegeerde FSC-certificaat voor zijn bedrijf te behalen.

Hoe gaan jullie dat doen? Elk team (rood - groen - geel - oranje - blauw) is een houtbedrijf. Ieder teamlid is actief binnen één van de verschillende sectoren.

DIA 26-29

Welke sectoren zijn er allemaal actief in de houtindustrie?

- kapsector: bomen worden omgekapt.

- verwerkingssector: bomen worden gezaagd tot balken, planken en dergelijke meer. Het ruwe hout wordt daarna nog door de schaafmachine gehaald zodat splinters en andere oneffenheden worden verwijderd.

- transportsector: het hout wordt vervoerd naar alle werelddelen.

OPMERKING: de volgorde kan ook omgekeerd zijn. Bomen die eerst getransporteerd worden en nadien pas verwerkt worden.

- verkoopsector: het hout komt in de handel terecht.

Aan de hand van 4 teamopdrachten en 4 individuele opdrachten (volgens sector) kunnen jullie punten verdienen. Het team dat de meeste punten heeft verdiend, heeft het certificaat voor Luis behaald.

DIA 30-31

FSC gaat voor goed en duurzaam bosbeheer. Weet iemand wat 'duurzaam' betekent? We moeten goed omgaan met onze bossen zodat alle generaties na ons (bijvoorbeeld jullie achter-achter-achter kleinkinderen) er ook nog gebruik van kunnen maken.

Zo'n bosbeheer houdt rekening met de 3 P's. Heeft iemand een idee wat die zijn? Inderdaad, P-people / P-planet / P-profit.

DIA 32-34

Planet – Duurzaam bos = bos dat zorgt voor de natuur (samen met de leerlingen DIA 32 overlopen)

People – Duurzaam bos = bos dat zorgt voor de mensen (samen met de leerlingen DIA 33 overlopen)

Profit – Duurzaam bos = bos dat zorgt voor genoeg opbrengst (samen met de lln DIA 34 overlopen)

Om een duurzaam bos te hebben, moeten de 3 P's in evenwicht zijn. Als we zorg dragen voor de natuur, kan het bos blijven bestaan. We moeten zorgen dat er genoeg opbrengsten zijn zodat de mensen die in de bossen werken een eerlijk loon kunnen krijgen en we nieuwe bomen kunnen blijven planten, enzovoort.

DIA 35

Nu is het tijd voor de leerlingen om zelf aan de slag te gaan. Ze mogen de vragen van de teamopdrachten samen oplossen, de individuele opdrachten worden telkens door één teamlid uitgevoerd (volgens de sector waartoe ze behoren).

DIA 36-37

Teamopdracht 1:

- match de foto's van de bedreigde diersoorten met de juiste namen.
- op te lossen door alle teamleden.
- ieder goed antwoord = 1 punt

Zie te downloaden bestand met teamopdrachten en individuele opdrachten.

DIA 38

Individuele opdracht 1:

- "plant" binnen 1 minuut zoveel mogelijk nieuwe boompjes om de gekapte bomen te compenseren.

- alleen uit te voeren door teamlid 'kapsector'.
- team met meest getekende bomen krijgt 2 bonuspunten.

Zie te downloaden bestand met teamopdrachten en individuele opdrachten.

DIA 39-40

Teamopdracht 2:

- geef het antwoord op de transportvragen.
- op te lossen door alle teamleden.
- ieder goed antwoord = 1 punt

Zie te downloaden bestand met teamopdrachten en individuele opdrachten.

OPMERKING: Er bestaat een gewone vragenreeks en een moeilijke vragenreeks. De leerkracht kan hier zelf een keuze in maken volgens studieniveau van de leerlingen.

DIA 41

Individuele opdracht 2:

- vouw zoveel mogelijk bootjes (met tijdschriftpapier) om het gekapte hout mee te transporteren.
- alleen uit te voeren door teamlid 'transportsector'.
- team met meest gevouwen bootjes krijgt 2 bonuspunten.

Zie te downloaden bestand met teamopdrachten en individuele opdrachten.

DIA 42-43

Teamopdracht 3:

- geef het juiste antwoord op de P-people-quiz-vragen.
- op te lossen door alle teamleden.
- ieder goed antwoord = 1 punt

Zie te downloaden bestand met teamopdrachten en individuele opdrachten.

DIA 44

Individuele opdracht 3:

- haal zoveel mogelijk houten balken door de schaafmachine*.
- alleen uit te voeren door teamlid 'verwerkingssector'.
- team met meeste tandenstokers krijgt 2 bonuspunten.

Zie te downloaden bestand met teamopdrachten en individuele opdrachten.

(*)

Schaafmachine = leeg plasticen potje van tandenstokers met dekseltje (met gaatje in)

Houten balken = tandenstokers

Opdracht = binnen de 30 seconden zoveel mogelijk 'balken'(tandenstokers) door de 'schaafmachine' (gaatje in dekseltje plasticen potje) halen

DIA 45-46

Teamopdracht 4:

- bewijs dat je goed kan omgaan met cijfers en formules.
- op te lossen door alle teamleden.
- ieder goed antwoord = 1 punt

Zie te downloaden bestand met teamopdrachten en individuele opdrachten.

OPMERKING: Er bestaat een gewone vragenreeks en een moeilijke vragenreeks. De leerkracht kan hier zelf een keuze in maken volgens studieniveau van de leerlingen.

DIA 47

Individuele opdracht 4:

- maak een dollar-teken met de puzzelstukken.
- alleen uit te voeren door teamlid 'verkoopsector'.
- team dat als eerste de puzzel gemaakt heeft, krijgt 2 bonuspunten.

Zie te downloaden bestand met teamopdrachten en individuele opdrachten.